

**NYANG' I LEMANDHA PA
MUNGU MAN I NDRAA PA
SITANI
KONY PA JAPONJI**

Cungu iwi aloka loka mandha - koko dhu lembe mir 3.3: nyang' I lemandha pa Mungu man i ndraa pa Sitani. Magwoka pi kare moko 2012 ma ngom magijole Fonik, Arizona, dikiri pa ngomb America (www.reconciledworld.org)

Tic maeni uwok kud I kare mi koko par ma rom rom macalo twero mi 3.0, eyiyre ku cukucwiny pi lagu tie maeni man pi loko, lalu ku cwale kud I te lembang'ola mae:

Wodhe - Umaku I wok ku tic ku royo lembe maegi magwoka pi kare moko 2012. Ma ng'om magijole (www.reconciledworld.org) kud I the twero mi koko par ma rom rom mi 3.0 pi niredo ng'ec, nen kud I (www.creativecomm.ons.org)

Mi kuloka ungo - Icopo tiyu ku tic maeni, ungo re kuloka.

Ka mar mi loko lembe maeni utie ibeng'i, ecibedo ber kan upenjo ku yor ibang' (info@tctprogram.org)

Ndhu ka nyo, kunu ke enyuthre, lembagora ma jutyu kugi ceke jutingu kud I Bibilia maleng' majulwong'o dhok majuiyo kude majulwlong'e ku dhu mundu (New International Version) dhok manyen majutyu kude I wi ng'om zoo (NIV) maubedo agwoka pi kare moko 1973, 1978, 1984, 2011, ku yor I bang' Bibilia, ink.TM. ma ku twero pa Zondervan. Twero ceke ubendo agwoka iwi ng'om ceke (www.zondervan.com) the "NIV" man I ng'om ma udikiri, Paten kud I I katic mir ciyi mi kuloka ku yor ibang' Bibilia, Inc.TM.

Mapodi I Lar Icaku Ngo

Yikiri Pi Ponji

1. Som **Kony Ma Ni Japonji** yoyo, kan ecopre wang' mapol. Ni poyo wiya pi lembe ma pigi tek tek, nyuth gi wie wie kunu nyo ke kiew gi kud itheng karatasi.
2. Kud **iparu peri** giri nen ponji acel acel macopo kethu inge'y jurukwan macopo ni poro nge'yo kud I ponji ne.
3. Lar isom **lembagora** ceke kuyor iwang'e.
4. Lub kuneno **jamb tic** manedi mamitire kubang' ponji acel acel, kuneno nia iwodho macal mikony ma ni jarakwan (majumio) man I yik kony ma mir anena ma jucopo ni tiyo kugi I ponji. Icopo foyo nimiyo ayi pa kony ma ni jukwan pi ng'ata acel. Wodh ayi I wel manyanok macalu jukethu kubang' ponji acel acel. Kan itiyu ku kony ma ni jurukony ungo, kiewo vesi ku penji iwi karatasi. Nyo ke kiew madit kadi vesi ne iwi nyathi karatasi pi ungu acel acel.
5. Ng'iy ponji **kutimu** kubang'e kubang'e (ting'u kare mitugo ku kony mi neno). Tim gi ku juru ot man jurimo peri.
6. **Rwo** ni Mungu pi yiku jurukwan man winju ango ma Mungu ubeyenyo gi winji ekonyi katiyo ku jamb tic. Ku tego pa Mungu kethu dhanu lokiri.

Amung' Mi Kony Pi Ponji Ma Kud Adwogi Ne

1. Tund con yik jamb tic peri ku kabedo.
2. Kud iring ku jamb tic. Nyamu i lembe man por ni neno pi kare muromo pi tugu man yom. Nitundu ikum kethu lembe ni dhanu, i sawa ma gi nyang' ii ie kumiyiri i poro ning'eyo. Yaru ikind wilembe ni tundu ikum makucelo de, kara dhanu ceke unyang'
3. Woth iwigi thiri thiri. I acaki cil i kajik ne kubang'gi kubang'gi, Mi kare ni odikwan unen i piny ma dong' gidaru kadhu kud iwi ponjine, kud icoku dhu lembene. Dok iwi ponji ne kendo ni miyo kony igi kara gipoy pi piny madong'ging'eyo.
4. Lub kony ku lembe peri ma iyiku ni japonji.
5. Nen nia iroyo gi kubang'e kubang'e i kum ponji 4 ceke.
  - a. Nyuth wi lembe- timu tim madiko kind wi lembe ku woto iwi macon.
  - b. Miy atwong'a manyen- yo mapol mi lagu atwong'a manyen utie.
  - c. Miy piny moko ni jurukwan utim. Kuma dong' gidaru ng'eyo. Ng'iy lembe mii ponji peri miten'gni ku bodhu mange ma juponjo kud I kony ma mi Dongo I ponjo Ng'eyo.
  - d. Kub kind kwo kud atwong'a – Man kethi atwong'a manyen eni utie kalu tielo ma bikethu jurukwan ukwany yo ma athothimi kethu atwong'a manyen ma gidaru ni ng'eyo i kwo migi. Ponjo Ni Ng'eyo ma tiye upe akecha.
6. Ng'iy I lembe ma ucungu iwi ponji ma ku teng'ni ku bodhu mange kud I kony ma pi dongo Ponjo Ning'eyo.
  - a. Nyuth yo maher.
  - b. Penj penji mapol I kajik, twolo twolo (penji ma gam ne giyenyo eyo/ungo)
  - c. Foy dhanu pi bedo nuti.
  - d. Kud iyer ni dhanu pi piny ma gicopo ponjo ng'eyo I yo magicopo nwang'u.
  - e. Gier iwi piny ma dhanu udaru ng'eyo man ng'iy ng'eyo ng'ec migi ma ular ubedo nuti.
  - f. Kur adwogi pa dhanu ku bedo yo.
7. Cuk cwiny ng'atacel acel nibedo jatim marom ku wodhu lembe I sawa mi nyamu I lembe. Nwang' yo mi cuku cwiny jutela nibedo jukind nyamu lembe, agonya ma lewic upe.
8. Rwo ni Mungu areri kara enyuth iri piny manyen ni jurukwan

Kite Mi Tiyu Ku Kony Ma Ni Japonji

1. **Par madit ku jamb tic:** Ponji acel acel cakre ku kinde maeni.
  - a) **Par Madit** – Maeni gi par madit ma jurukwan umaku ginyang’ kilili I ie, kud I daru lem ponji kubang’e kubang’e. Ting’ kare, niwotho kendu iwi ponji ku neno adha nia jurukwan unyang’ i par enigi.
  - b) **Jamb tic** – Jamb tic manzilu ma mitre ma jukperu pi ponji acel:
    - i. **KONY MA JUNENO ANENA** – jubikperu gi kumae. Umaku jular jugoy mapodi
    - ii. Wamio cwak pi karatasi ma ku caal iie, baw matar mikor ot kunu ke nyo baw ma jukiew iwie ma jutiy kude ku mir ungu madit
    - iii. Icopo tiyu, nyo ke ungo, ku karatasi man I ikony ma ni jurukwan ma etie de I kony ma ni japonji: (SG).
2. **Jakony mi nyuthu lembe** – Nyuth ma akoya pi konyi nitelo wi lem ponji ma ung’eyo maber. Gitie pir alawa I kind jo ku jurukwan, lar i som maeni yor iwang’e, kara ukethi iyikiri pi telo wi nyamu I lembe ku timu. Penji ne gi moko bibedu ku nyiguta mathindhu thindhu, nikonyi macalu jakony ku jurukwan ging’ey par ang’o ma iketh pire ng’eyre nisagu. Maeni gi kende ungo ma gigam maber, ndhu gam moko ci maber.
3. **Tiyu ku kare ma umiyire maber:** Sawa ma jukethu anzilu pi lemb ponji acel acel upe.
  - a) Ting’ kare mamitre muromo ni konyo dhanu niponjo ng’eyo par ma ni i lem ponji. Ecibedo ku kony masagu ni kethu cwinyi pi ponji ma dhanu ubeponjo ni ng’eyo, loyo kethucwinyi iwi daru lem ponji I kind sawa ma umiyire
  - b) Poy ni weko kare ni jukony ni caku ku miyiri ku rwo, mio sadeni, nyamu i wec iwi lembe mukadhu kud I lembe moko ci ma utie ibang’ gi ku rwo ma karacelo

Lem Ponji Mir 1: Wabelokrwa?

Par Madit

Macalu jukristu, kwo mwa umaku ubed ma ulokre calu wawotho I woro Mungu

Jam Tic

1. Kony pa jurukwan ma agonya
  - a. Cik pa Mungu

Nyuthu Lembe

Jakony mi Nyuthu Lembe: Som uda maegi

Uda mir 1: Dhaku pa Jakwac

Ing'et ng'om pa juyindi ku yor ariwa ma piny mi ng'ombe ubedu dhaku pa Jakwac mumaru Mungu, man eyenyo de etim ni lwak pare. Calu yo mi konyo jadhugola pare ma kony mebeweco pire ne ubedo mi wodho I dhaku ma jadhugola pare. Ewacu, "nwang'u ke ang'o," ukethu ewok kuthelembe," ka dhaku utie kud awia 8 ma ecopu mio igi cam de ungo, dong', ni wodho ic pa nyathin mir 9 copo konya ungo?

Uda mir 2: Adhura mi U.S.A

I ng'om ma gidikiri mir Amerika, yor ariwa ma yo piny mi ng'om mi poi pi Luwis, utie ku nyithindh adhura 25,000. Kanisa 59 i nyithindh adhura ne mapol mi dhanu ne gi utie jukristu. Enke nicakre I oro 2,000 cil 2,020, jai ubedo nuti kud i yor ariwa ma yo piny pa Luwis ne, Jai ku timu mareco i level mamalu man gibedo ku nek mamalu musagre asaga kud i adhura ma thindo ku madongo de mi ng'om ma gidikiri i Amerika

Uda mir 3: Ju magikwo idhu nam

Nilubu dhu nam mi Amazon, utie jumapol magikwo i kare ma ukoyre, ma jutundo iie ku yei. Kud I oro madong' ukadhu dit, jukristu moko majung'eyo pigi ubedo upe kud ikind dhanu eni gi. Dong', jaor mi yero lembe pa Mungu ubino I kabedo ne gi, E yero lembanyong'a ni dhanu man gi both de, juor ne gibedo pi kare moko kakeca. Man gicaku ie kanisa, gimedri ku cidho ikind jumange ma gikwo idhu nam de, kawoni kud ikind dhanu marom eni, jukristu dong' ku dhu nam, kaka ma dhanu negi jucan magwei. Juru udi bedo ku cam muromo. Yo acel maginwang'u ku sente utie oro awia migi manyir ucidh ulwor kumgi kadok podi gin I kind oro 12 kud 13. Wego ketho awia migi manyir ucidh ibang' julonyo ma gitie ikindgi.

- Kubang' uda eni gi, ang'o ma ubetimre?
- Uda ne ging'abu cwinyi, nyo ke ungo? Pirang'o ke ma ging'abu cwinyi?
- Iparu Mungu winjire nenedi ku kit lembe makumeni? Pirang'o?

Uda mir 4: Pacu mi wang' got

Ubedo ungu pacu manyanok I got. Ubedo i thengeng'ombe ne ma can ni iie, re kwo pa dhanu ma gibedo keca nen yot. Ento gibedo ngo ku cam muromo. Giketho gen migi iwi aloka loka mineno kite ma oro bibedo kude, Od soroni migi pe, gibedo I udi majuzegu azega. Anyong'a nen ungo I wang' dhanu ne gi ento re gitimo tic matek mi fur.

Pi oro apar adek mukadhu, juor mi lembe pa Mungu ubinu wang' mir acel kakeca man giwecu ibang' dhanu ne gi pi Kristu. Gibedu kawinju kunyang', cil jumapol udoku jukristu. Nikonyo dhanu mi ng'ombe, gicaku kanisa. Anyong'a unegogi kum ging'eyu nia, gibicidhu i polo ka githo, nirombo ku Jalar, kare ma Juor mi lembe pa Mungu giai, giweku kanisa I the loc mi tela ma kakeca. Kanisa udongo ing'ey oro pier adek ku miyiri I rombo ma karacelo. Kabedo mi dhanu negi re udong' pare marom ku kwo mi can migi, asu gibedo ka medri nineno migi yor ibang aloka loka mi yamu ma mio igi ng'ec ka nyo kec bibedo asu, nyo ke cam bibedo muromo I oro maeca ne. Piny macalu soroni nen ungo I kindgi. Aloka loka ubedu nyanok musagu.

- I uda maeni ang'o ma utimre?
- Nyo lembe ma wangu'ic utie I uda ne?
Pirang'o, nyo ke pirang'o ungo?
- Kud I uda mange gi no, ang'o ma utie pir uda maeni?

Kud I yo moko, uda matok cen, nen ungo ya ecopu ng'abu cwinywa calu uda namba 3 ma ular ucaku, nikum e piny ma nja. Ento etie rom kud uda mangeno gi: ikare ma dhanu gibedu katucu dubo migi, gicaku lwong'u Yesu ni Jalar migi, kwo migi ulokre ungo. Mungu yenyo kwo mwa ukoc iwi ng'om, ungo kende I polo.

Both mi kum medri ku loyo

NYAMU LEMBE KUD I UNGU MA NYANOK:

Som vesi maegi. Ewacu miti ang'o ma watim kara wa both?

- Juefeso 2:8-9
- Jugalatia 2:15-16

Waboth nikum yioyic ku miyiri nilubu Yesu. Waboth nikum tic ungo-woru mwa de bodhowa ungo nikum ng'ati moko macopo timu bero upe. Ento Mungu uyiku iwa yo ma waboth kude ka wajolo Yesu ni jalar mwa. Yesu utho ni yabu yo mi both iwa.

Jumange paru nia yo miboth mwa utie ku tic- ma nia umaku wake watim piny ceke kakare kakare kadong' waboth. Enke re, umaku wake wapoi nia both mwa utie giramia mu ai I bang' Mungu, mawanwang'e ka wayiyo Yesu ma ing'ey jolo giramia maeni, wabedo ku foc ma kethwa ni winju Mungu ku wore de. Maeni eyo acel ma wanyuthu kude mer ni Mungu ma re eyo mi both ungo.

Kebed yoo man nen jarimu peri macegini kudi ma ubin uyeru iri, "itie ng'ati ma akoya ira ukethu anwang'u iri giramia maeni ma bei ne tek dit musagu dhu ninyuthu ko iri nia i ng'ati ma akoya ira."

- Icopu ni winjiri nenedi pi ng'ati ma ubemiyu iri giramia? Icopo timu gi nenedi?

Kare ku kare, wacopu bedu ku foc. Nyo ke wacopu medo kare mi nyayu anyong'a i igi ku sayu yo mitimu kude igi. Mungu re udaru mio iwa giramia madit musagu piny moku ci ma dhanu copu mio iwa. Emio iwa kare mi bedo ku wat ku Mungu ne mi giracwiya ceke, ni wecu kude, man wan de ni nijigirwa ku yor ibang'e, nikethu dubo mwa uwekre man ku bedu ku kwo marondo ku rondo.

- Nenedi kudi par peri ma umaku watim ni Mungu kara wang'ei pi giramia madit ma emio iwa?

Gam mir adwogi ne utie giramia mi both makapor ne umbe, ENTO e bedu kud ava mi wotho i woro ni Mungu. Waboth ungo nikum woro kende ento both mwa umaku tel wiwa ni wore asu. Tek wabeworo Mungu wabi ng'eyo pi mugisa pare. Cik ku odayo utie pi mediri ni loyo.

Kud I lemb'adika mukadhu, wawecu pi lemandha nia, kan ing'iewo piny moko manyen, ebinu ku karatasi ma nyuthu lembe ikum pinyne. Ka wayenyu wanwang' muloyo zo kud I piny eca, uenyu dong', wakwan karatasi eca. Ecopu bedo ber ka wasome ungo de, ento re ni ju ma gimio kare migi mi somo karatasi ne gicopo ng'eyo pir anyim mi rii pa piny ne nikum nwang'u ging'eyu kite mi gwoke.

Porire ku cwic ma Mungu ucwiyu ku ng'om kung'eyo bedo maber musagu ing'ombe. Emio cik iwa ungo ni ceru wa, nyo ke ni nyayo can I iwa. Emaru wa.

Dong wake wanenu cik moko ma Mungu umio iwa I bibilia. Nyo iparu nwangu kwo mwa copo bedu ber ber, kunu ke nyo ebeto rac ma ndhu, ka waworo nyuth mi lembe ungo.

Jakony mi Nyuthu Lembe: Calu I somo lembe apora maegi kubang'e kubang'e, wek dong odikwan umiy par migi.

- Kud i um (Ka wamaru piny moko musagu, kwo mwa bibedo kud anyong'a ngo, ndhu kende ka cwinywa ubedo ku piny moko ma nwang'u wayeng' ku piny ma Mungu mio iwa.)
- Kud ineg nek (negu nek kelo yakni, kabu geno gen ku bedo agonya ikind dhanu-nikum nek macopo medre)
- Kud igier gier (gier turu geno gen mikind gamiri).
- Kud ikwal ukwo. (ukwo kelo yakni macopo wok ka dhanu ubekwalu ukwo ikindgi)
- Mar Mungu kud adunde ni ceke, ku kwo peri ceke de man ku piduic peri ceke (maeni yiko kwo mwa nidoko ber nikum jucwiyo wa nibedo ku wat I kindwa ku Mungu- ma wacopo lokrwa ibang'e ikare mi peko, lembangora pare mi bedo ku gen, ka wang'eyo nia kadok I lemb marac wabedo kendwa ungo nikum mer pa Mungu mani kudwa.
- Mar wedu calu imeriri in giri (ke por ninenno ka dhanu woriri kubangg'i kubangg'i.)

Kakumeno waneno nia waboth nikum bero kudi yioyic i Yesu. Woro copo kelo both ungo, ento re waworo kud i mer man foc pi both mwa. Calu waworo, wabimedrwa iwang'wa. Mungu ng'olo ngo ya ju ma giboth ma gibe kwo kilili bibedo ku kwo mayot. Ento Mungu ne eng'olo nitiyu ku kadhu i lem matek pi the lem maber pare.

Cik pa Mungu

NYAMU I LEMBE I UNGU MADIT, NYO KE MANYANOK

Som Poi mi cik 30:11-20

- Mungu gonyo pi ciik pare nenedi? Nyo gitek kunu ke giyoti?
- Jukethu lembe ang'o iwang'wa kud I vesi 15? Icopo foyo ang'o?
- Ang'o makelo kwo kumugisa? (v.16)
- Ang'o makelo tho man kwong'i? (v.17-18)

- Mungu yenyoy wafoy makane? (v.19)

Som Poi mi cik 28:1-14

- Ang’o ma timre ka waworo cik pa Mungu?
- Ng’ol maeni utie pi kwo mwa kud I ng’ey tho mwa, nyo ke nwang’u wakwo kud ing’omi?

Som Poi mi cik 28:15-19

- Ang’o matimre ka waworo cik pa Mungu ungo?

Mungu utimu cik mapol ma nyuthu iwa kite ma umaku wakwo kude. Cik mi kura mibedo ma gwoko bero pa ng’ati. Ku lemba apora, “kud I dubri swa.” Man de utie cik ma ginuti pi gwoko piny ma wacopo nen0. Ku lembapora, nindu acel acel utie ku sawa 24. Man ni kethu girapidha udongi, pii mitre. Ka wabeworo cik pa Mungu wabineno kwo mwa ma ubenyuthu bero. Umitu wake wanyang’ I cik maeni gi man wacak tiyu kugi I kwo mwa, wabineno mugisa ma Mungu bimio ikwo mwa.

Aloka loka I Ng’om mi Fiji

Jakony mi Nyuthu Lembe: Som uda ma ubelubu no pi ngom mi Fiji, kunu ke kan itie ku kare man copo, icopo ninyuthu kud I vidiyo mating’u pir aloka loka I Fiji.

(<https://www.sentinelgroup.org/let-the-sea-resound#Doc-Trailer>).

Calu ibewinju uda ne, ke par pi kite migamu penji maegi,

1. Ang’o ma gi yo moko ma dhanu caku mio kude woro ni Mungu?
2. Mugisa ango ma gineno ma Mungu mio igi?

Fiji utie ng’om ma udiku cula 322. E kabedu maleng ma dhanu mapol ma pigi ng’eyre gicidhu ni yom iie. Lim ma mondo I ng’ombe ai kud ibang’ juliew ng’om. Wend dhanu ma gibedu I Fiji utie 900,000. Nusu pa dhanu magibedo I ng’om Fiji ne utie kago dhanu pier ang’wen iwi dak, ma gidhanu magiai I kind ju ma gi juyindi ma ubino ni timu tic ni mundu ma giai ing’om mir ulaya, kingereza. Mundu kingereza ma giai kud ing’om mir Ulaya eni gibino calu juloy wi ng’om mi Fiji. Winjiri upe ikind kwond dhanu mir ungu dhanu mi Fiji ku ju wiwok ma giai I ng’omb Ulaya.

I dwi mir abic mi oro 2,000, jai ubedu ikind ungu ario mi dhanu eni gi. Jumayu gavumente man jumaku judongo ma umayu tela ne man jukethu gi piny ku cimu bang’gi kud atum, pi nindu 56. Yakni ubedo dit I gengi man dhanu ubedu kanegri ikindgi. Asikari uthubri I kindgi. Wotho pa ju magibino pi liew ing’ombe ujik, ukethu yo pa dhanu ninwang’u lim urwinyo. Kadok jubino jugonyo judongo pa gavumente, ere ng’ombe ubedo I yakni asu.

Kud ikare maeni, kanisa ma ni I ng’om Fiji ubedo katiyo ungo karacel. Ukethu piem ubedu ikindgi. Ere kinde ma kare mi turu gavumente utimre, kanisa upoy nia ya umaku gidwog karacelo man girwo pi ng’om migi. Kinde ma girombo wang’ makwong’a, ging’eyo ungo ka nyo ng’ati moko copo bino irombo maeca, enke re ubin unwang’ire nia ot upong’ ku jutela mikanisa. Jukwac upoy apoya nia ka giyenyo Mungu, ebimio igi mugisa man ni ng’om migi- E dong umaku gitim karacelo ku dikiri I rwo. Maeni uterogi I dikri manyen mi kanisa pa jukristu.

Idwi mir abiro I oro 2001, Jukristu mi ng’om eca zo, udikri pi rwo ku ponji mi Bibilia. I kajik mi kare eca, jacung macalu Praiminista re ma urwo. Ekwayu Mungu uwek ire man ugwoke kara ewor Mungu. Ma ndhu ndhu eca edoko Praiminista mi ng’om Fiji man esayu jutela malworo pa Mungu ni i igi ubin kara gitim kugi.

Kud I rundi macon musagu, ng'omb Fiji ung'eyre pi timu pa jok ku camu dhanu. Gibed gikethu ju ma lembe ulwong'o nying' gi utong' yen mivulu ring' kum gi gigi. Maloyo maeni, ku lemb jok mapodi ubemedre ucidhu iwang'e- uweko kwong' iwi pacu mapol. Ubedu ubedu lem tho mawok rek kud ing'ey remo ma pire nwanu unyang'u ju ungo. I kabedo moko girapidha nyo ke nying' yen de copo ni cek ungo. I kabedo moko rec copo ni kwo ungo I pii.

Ungu pacu acel ung'eyre pi pidhu dawa. Jarimo pa jatiy ku dawa ing'om eca ubin upodho i remo ma jugeno ya eco po ka tho. Ento jurimbe giting'e man gitere I Kanisa, kara jurwo pire. Enwang'u cangu cil ma emio kwo pare ni Yesu. Kinde ma dhanu mir ungu pacu giwinju pi gin ma utimre, gin de giyenyo ya gilub Yesu. Gicaku nipoy nia jok ubedu ka wondogi. Ukethu gijigu timo lemb jok I kabedo eca. Kadi jatiy ku dawa eca de udoko jakristu man ejigu lwo ro dawa. Jutela mir ungu pacu ucako karombo karacelo ni rwo kubang' sawa apar mir apoka piny. Gikwayo pi weko dubo migi ma gipenjo Mungu ujol dhanu migi ceke. Man Mungu uwinjo rwo migi! Remo pa jumanwang'u gi podho I remo kare ku kare de ujik. Yedhi manwang'u cego nying'gi ngo de, ucaku nicego nying'gi, man rec manwang'u upe I nam de ubin upong' i nam.

Kud I kabedo moko mange, piny manying'e rec zo ubedo pe pi oro pier abic wie abic nikum adraa ma unyotho pii. Ku ba ng'et kulu girapidha moko zo de ubedo pe. Dhanu mir ungu pacu eca gicokiri karacelo kara gituc dubo pi kwaru migi macon ku kwayu gony pi timu pa jok. Gikwayu Mungu ni weko igi. Pi kare mi nindu, gibed gibino iwang' Mungu ku ywak. Kubang'gi acel acel gikelo jamb tic mi timo lem jok cil gibed ginyotho gi. Calu adwogi Mungu cangu pii migi man rec udwog upong' i pige. Ng'om ma kago ku pi de Mungu cangu man ng'ombe ucaku nicego girapidha mapol.

Aloka loka mapol ucaku ni nen ii adhura madongo de. Kanisa ubed urombo karacelo i kare ku kare ni rwo pir adhura madongo. Gikwayo pi weko lembe pi yo marac ma gibed giting'u kude juwadi I kare mukadhu. Adhura madongo ucaku ni lokri. I kare ne mukadhu nwang'u dhanu copo vonjo avonja de ngo ikingi, ento dong' gicaku nivonjo ikindgi. Dubo lembe, can, kwayu kwac pa wia kubang' geng'i ceke ujik. Awia ucaku ni cidhu I somo. Lonyo mi ng'ombe uyikre man wend ju-wotho mi lieu de udwogo maber.

En ke re jubolo jumuyenyo turu gavumente i od kol. Odkol utie kabedo ma geno gen zo upe iie. Ento kanisa de ucaku nicidhu I kol, I acaki ebeto tek. Od kol utie ku lemb adegi dupa iigi man gifoyo culo kwor I kum ju ma ginyotho porolembe migi mi turo ker. Gibedo ayika ungo ni weko lembe. Ento Mungu ceng'ni gin, ukethu gi kwayu kisa ma udwoko gi jukristu kud I od kol. Mungu pong'o gi ku geno gen man mutoro madit apila. Ukethu ka dhanu mubewotho ubekadhu, giwinjo dhanu manwangu ubewero wer kud I od kol-dwal migi winjire rom ku wer ma dhanu wero I kanisa!

Som karacelo: 2 Lemkei 7:14

- Dhanu mi ng'omb Fiji ulokri kud I yo ang'o gi? Nyo ebeto rom kunu ke tung' kud I 2 Lemkei 7:14?
  - *Kanisa utimo tic karacelo*
  - *Kanisa ucako nirwo karacelo*
  - *Dhanu ukwayo wekolembe pi piny ma utimre I kare mukadhu.*
  - *Gibayu piny mi timu kude ni jok.*
- Kinde ma gidwogo ibang' Mungu, etimo igi ang'o? Mungu umio mugisa ni ng'omb Fiji I yo ang'o?
  - *Ng'om utwiyu girapidha kaka ma girapidha ubeto upe iie*
  - *Rec udwog upong nam*
  - *Timu lem marecu ujwik.*
  - *Wed awia ku jukwai piny kud i ng'et gengi ujwik.*
  - *Awia ucaku nicidhu I somo.*
  - *Dhanu caku ni vonjo ikindgi.*

- *Mundu ma juliew mi neno ng'om ucaku ni dwogo.*
- *Lonyo mi ng'om ucaku medre.*

Mungu ucangu ng'om migi i yo mi thangu.

- Nyo Mungu copo timu maeni ni dhanu mu de?
- Ang'o muyenyo dhanu ma ni i kanisa mu gitim nilubre ku 2 Lemkei 7:14 ma uda mi ng'om Fiji?

Coku dhu Lembe

Yesu tho ikor yen ma thara piwa. Ku yiyo Mungu man lube, wadoko jukristu. Calku ma wamedra ni lubu Mungu ku wore, kwo mwa umaku lokre. Umaku ungo wadong' i can man ku bedo ma nwang'u sente de pe. Kud ikare maeni, Mungu daru ni ng'olo pi mio iwa mugisa, ento re kende ndhu nwang'u wabewore. Calu i uda mi ng'om Fiji, ka watucu dubo, walokrwa cen kud I dubo mwa, man wayenyo mio woro ni Mungu, adong' umaku wanen niya walokrwa. Maeni e thelembe ne ungo nia wabirombo ku peko ungo- nikum asu podi wabekwo I ng'om ma dubo ung'enyo ang'enya. Ento iwi kwo mwa man pa dhanu ceke, umaku gibed ayika nilokiri.

- Kit lokiri ma nenedi ma idaru ka neno I lwak mi dhanu, macalu dhanu ma gibino ibang' Kristu? (*Ting' kare ni foyo Mungu pir aloka loka maeni gi*)

Wabineno bang' medri mi cik pa Mungu I lem ponji ma bilubo. Kadong' wabineno kite ma jok cwayu kude ndraa iwa ku poro ni gwoko wa ican man kite ma lemandha pa Mungu copo kethuwa nibedo agonya.

Lem Ponji Mir 2: Wa Jukur mi Giracwia

Par Madit

1. Mungu wacu ni dhanu uloy wi tic man ukur wi giracwia. Maeni nibedo ku wat ku giracwia.
2. Watiy ku bodho mwa mi tic ku kuru man bimo wi cwic, ento ungo niweco giracwia ubim wiwa.

Jamb tic

1. Jamb kony manena—Kad 2 nyo ke 3 pa giracwia (kad ma umaku juthum kad 18 ma yenyo jukiew wigi man juthum gi nikoyo kindgi)
2. Kad moko ma wie thwolo.
3. Usau mi pii
4. Bongu mi yweyo pii

Nyuthu Lembe

Jakony mi Nyuthu Lembe: Keth usau mi pii I kabedo kud I kusika ma eco po nyotho iye piny moko ungo ka ebemol woko, re ikare ma jurukwan copo poy mineno. Tuc ther usau ne nyanok man wek pii ne umol ma nwang'ibeci nicaku ponji, Nen niya ka ka ma itucu ne utie madit muromo ma pii bimol kude ma tek woko nikethu cwiny jurukwan ubed iwi neno. Cak lem ponji ne man idar lapor maeni, manwangu ng'ati moko acel ubeneno bang' pii.

Ka ng'ati moko ubeweco iwi pi mubemol woko ne kud ii usau, wac igi, icopo nitimo gin moko ungo. Wek jurukwan re ma uwok ku lembe pi piny ma jucopo nitimo. Ka ng'ati moko wok ku lembe upio pio, penjgi, "Nyo piny moko utie ma wacopo timo?"

NYAMU LEMBE I UNGU MALAC

- Ang'o mapodi utimre eni eni?
- I paru ang'o kinde ma awacu acopo timo gin moko ungo'ni cero pi nicwir?
- Kanwang'u wacero pi ku cwir woko ngo, lembe ang'o mujai manwang'u copo timre?

Kud i makwong'a mi Bibilia, Mungu wacu iwa nibedo ku ng'ol -nibedo jubim mi Giracwia Pare. Kud I lem ponji maeni, wabineno I wec mi lembuni ku kago

Uda

Jakony mi Nyuthu Lembe: Som uda mae ni jurukwan

Juyindi ma julwong'u Pokomchi utie ikind dhanu ma jucan muloyo zo itheng ng'om mi Guatamala ma upokre. Oro macon mukadhu juwoth mi rweyo lembanyong'a mi both, ubino ku yero ponji mi both man caku kanisa. Dhanu mi Pokocmi ne mapol ujolo Kristu, ento ke lwak dhanu migi udong'asu jucan ma kotu kotu. Jukristu ma aradu muboth ubedu ku gen pir anyim, ento ungo pi kwo maka woni. Kud I lemandha, gibedu ni kuru migi tho kara nyo gicopo ni weko kwo migi mi can e iwi ng'om ma re kara gicin gicidh migi ni bedo ku Yesu I polo.

Ikare ma Jakwac moko ma aradu ma nyinge Arituro ubino nitimo tic ikind dhanu mi Pokomci, e gin de gicaku ni lokiri. Kinde ma gicaku somo, Jakwac Arituro ucaku ni gonyo igi kite ma Mungu uyenyo waketh lubu kura mwa ku cik ma ni Bibilia I kwo mwa ma kubang' ceng'

Lembe matek ma ubedo I kind Jupokomci ubedo pi dero mi gwoko cam ma gikayo ma ubedo pe. Thiri thiri, jufur nwang'u adwogi mi cam magifuru utie maber, kende kende uyo re malar daru cam ne manwang'o awia podi ubilo kume ungo. Ukethu Arituro upenjo jurufur, "Ng'a matimo pare ber, in, nyo ke uyo?". Kud ikind ng'iero pa jurufur, giwacu uyo, "Arturo, kendo upenjo, in re ma ibimo wi uyo kunu ke nyo uyo re mabimo wi kwo mu?" Jurufur uyiyo nia uyo ubebimo wigi ku ju-udi migi. Uyo ting'u ma ng'ati macero gi upe. Uyo utie dhanu ngo, ma gifoyo ang'o ma uyo ucam.

E Arturo unyuthu igi nia Bibilia uwacu, "Co ku mon ubim wi giracwia." Epoyo wigi nia Mungu udaro ni mio igi mugisa kud I jamb cwic nikum ecwiogi I ayi pare. Umaku gi tiy ku jamb cwic ma Mungu mio igi ni woro ku the lembang'ola pi bimo wi giracwia, ungo niweko giracwia re ubim wigi.

Nicaku bimo wi uyo, ju Pokocmi unene eber ni timu nilubre ku Bibilia, ukethu gi giero od dero ma kara ucer uyo kud utund ikum cam migi. Kinde madong' cam migi ubedo agwoka gicaku bedo ku cam muromo ni juruudi migi.

NYAMU LEMBE I UNGU MALAC

- Ang'o ma utimre I uda maeni?
- Wacopo poro ni ng'eyo ang'o i uda maeni? Etiyu nenedi i kabedo peri?

Koro I Biblia

NYAMU LEMBE I UNGU MALAC

Som Zaburi 24:1

- Ng'om utie pa ng'a?

Som Thangambere1:26-28 man Thangambere2:15

- Mungu wacu ni dhanu utim ang'o ku giracwia?
  - *Ubim wie*
  - *Utiy kude*
  - *Ugwoke*
- Thelembe mi gwoke utie ang'o? Watimo ang'o ka wagwoko piny moko? Wacopo gwoko giracwia pa Mungu nenedi?
  - *Ka wagwoko piny moko, wa cero bang'e ku neno nia e tho kadi enyothre de ngo. Ku lembapora, wacopo nitimo maeni ku yo mi nyotho kunu ke nyo niweko giracwia unyothre. Uyenyo wabed ku wang'wa pi piny macalu tong'u yen mapol macopo dwoko ng'om foth ku molo ng'ombe.*
- Thelembe mi tiyo iwie utie ang'o? Wacopo timo maeca nenedi?
  - *Ka watio iwie waketh ewodh piny moko. Giracwia umaku umiy iwa cam man ku medo leng'u man rombo ku lembe ma mitre. Ku lembapora Yen mi geiro ot. Ka wabefuro fur, nwang'u wabetimo piny ma Mungu ng'olo iwa nitimo. Umaku wabed kud anyong'a ka wabefuro fur, nikum nwang'u wabe woro lembang'ola pare.*
- Thelembe pa bimo wi giracwia utie ang'o? (Par pir uda ma pi Pokomchi.)
  - *Thelembe pa bim utie nia ya watie ku yo mi gwoko piny moko. Ku lembapora, kud usau mi gwoko pi wacopo bedo ku yo mi gwoko mol pa pii-ere ma eco po gwokowa kude en ungo umaku watiy ku*

kite mi cwic ni bimo wi giracwia. Ku lembapora, kitanda bimo wi giracwia. Ma ka kitanda upe pii ma ubemol re ma foyo ka ka ma wacith i iye. Ku kitanda, nyo ke ku yei wacopo foyo ka ka ma wayenyo wacith iie. Ku kitanda nyo ke ku yeny wacopo foyo kaka ma wayenyo wacith i iye. E yeny pa Mungu ngo ma nia wawinjirwa ma ve giracwia re ma utie ku twero iwiwa. Uyenyo wapenj Mungu umedre ku mio iwa yo mi bimo wi giracwia.

Ka wabe bimo, wabetiyo man wabegwoko giracwia, nwang'u wabeworo lembang'ola pa Mungu ma emio iwa. Walwong'e bedo ku wat ma kilili ku giracwia.

Wat Ma Kilili Ku Giracwia.

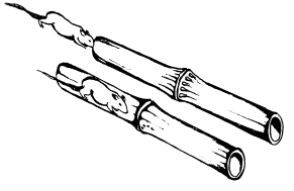
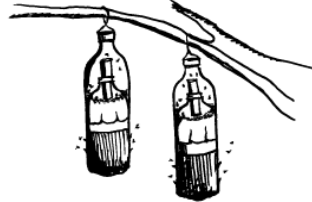

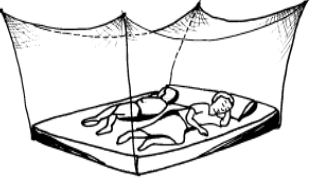

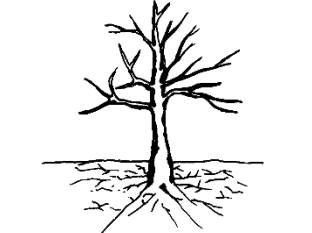

UNGU MA NYANOK MI NYAMU LEMBE (Ungu 2-3)

Jakony mi Myuthu Lembe: Miy jamb **KONY MANENA** macoku dhoggi ni ungu acel acel: kad mi Giracwia ku kad ma wlgj nanu.

Nen kad ma kucal acel acel. Cok dhoggi. Kethgi tung' tung' calku ma nyo ginyuthu wat makilili ku giracwia, nyo ke ungo. Kadong' i tiy ku kad ma wigi nanu calu lem por mi lembe acel acel (wat makilili/ wat ma utur)

Kad Mi Giracwia

<p>Gwoku leya</p> 	<p>Pii maleng'</p> 	<p>Pidhu Giracwia</p>
<p>😊 Udaru yero iwa ni gwoku leya. Umaku wayik kabedo maleng' muromo pigi, kara kudi gi kel ukudi l udi mwa. Maeni e kind lembe mi bimo wi giracwia.</p>	<p>😊 Giero ku yiko wang' pi ku tiyu ku yo macalu luru nyo ke ledhu pi dwoko pi ne niromo pi jomo kumwa man pir amadha kara kud enyay remo i kumwa</p>	<p>😊 Yenyo wapith cam ma mitre piwa. Eni e thenge mi timo tic iwi ng'om. Furu dek macol ing'et pacu utie yo maber ni juru ot mi bedo ku cam ma utie ku more</p>
<p>Fur</p> 	<p>Giero ot</p> 	<p>Od soroni</p>
<p>😊 Uyenyo wafur ng'om ma Mungu umio iwa. Umaku emiy ni juru udi, ento ungo ni diyu wa. Uyenyo wayik yo ma wacopo riego kude wang' pii ku yo mi dwoko ng'om ubed ku more pi medo ceng cam.</p>	<p>😊 Uyenyo wabed ku kare mawacopo ni voyo ku koth. Nineno nia ot ma watie kude gwokowa ma etye kum lembe mi bimo wi giracwia manwang'u ceng' ku koth copo diyu wa ungo.</p>	<p>😊 Soroni jwigu ukudi ma mio iwa two, man edwoko kabedo mwa leng'. Umaku wa gwokrwa ku kethu ng'et pacu mwa ubed maleng' kara kudi wapodh l remo mi kum</p>

<p>Dwaru Rec</p> 	<p>Tong'u Yen</p> 	<p>Ngbak P'uyo</p>
<p>😊 Maku rec utie yo mange mi kelo cam ni ju udi mwa</p>	<p>😊 Umaku wagwokrwa ka wabetong'o yen. Umaku wapidh mange, Yen utie giramia ma uai ibang' Mungu. Eceru fodho ng'om man ejwigo mor ng'om ku gwoko ng'om de. Ka watong'o yen, ma nwang'u watiyu ku ng'ombe ngo_ kony pa ng'ombe doko upe</p>	<p>😊 Ngbak p'uyo copo konyo ni jwigu wend uyo ma camu cam mwa. Ngbak p'uyo copo tiyu kude tek ungo. Jupor ni timo gi ku kew ma uthwo, calu mae gi uyenyo wabim wi giracwia ento ungo ni weko uyo ukel tho ikumwa</p>
<p>Jamb maku ulwang'ini</p> 	<p>Cero ulwang'ini ku umu wi cam</p> 	<p>Vutu I Neti p'uber</p>
<p>😊 Jamb maku ulwang'ini jwigu wend ulwan'gini ma kelo ukudi marac. Jwigu wend ulwan'gini ma utie yo ma wacopo bimo kude wi giracwia</p>	<p>😊 Umaku wagwok ju udi mwa kud ikum nwan'gu ukudi marecu ma ulwan'gini re gikelo ku umu wi cam mwa.</p>	<p>😊 Vut ithe neti konyo wa ikum nwang'u two mi malaria ku kit ukudi moko ma uber yeyo</p>
<p>Ka mi oyo susu</p> 	<p>Ng'om Ngele/ ma jutiyo kude ungo</p> 	<p>Tong'o pi ku I die Ng'om</p>
<p>😊 Mungu ukwayuwa ni gwoko jamb ng'om ma utiekowa. Umaku wagwoke maleng' kara emiy woro ni Mungu. Umaku ngo wabol susu iwi ng'om, wa keth gi I ka mi oyo susu.</p>	<p>😊 Wasay yo mi dwoko ng'om udok cen ni ng'om macopo cego cam, maeni copo ni timre ku riego yo ma pii copo mol kude, nyo ku fatalayiza</p>	<p>😊 Tong'o pii utie tundu ibang' pii ma Mungu mio kud ithe ng'om. Pii matela kud ithe ng'om konyowa nibedo leng' ku yot kum</p>

Pidhu Dek Macol	Leya I Die Ot	Uyo Mubecamu Cam
		
😊 Pidhu dek macol utye yo mange ma wacopo bedo kude ku cam pi juru udi mwa	😊 Leya umaku ngo ubed ceng'ni ku cam. Umaku wanen bang' leya mwa ku yiko ku kare ma wagwok gi iie	😊 Uyo nyayo ukudi ma nyayo two ma gicamu cam ma wamito. Uyenyo wagwok cam mwa ni uyo ma watiy de ku ngbak ni poro jwigu wend gi I pacu mwa

DWOK ADWOGI CEN

NYAMU LEMBE I UNGU MALAC

Jakony mi Nyuthu Lembe: *Kadong' gidaru timo kud I ungu, lub kud I kad acel acel man penj penji maegi:*

- Nyo watim maeni I lwak mwa de?
- Pi kad maleng', wacopu med'ra ku timo maeni nenedi?
- Wacopo ni cero maeni pi kad marecu nenedi?

Wodho par pi timo ku mer

Dong' wafoy wodho par 2-3 man wapar pi kite ma wacopo timo maeni gi ku Timu Tim Mi Mer. Ting' kare peri ni foyo Timu Tim mi Mer.

Lem Ponji Mir 3: Wacopo Loko Anyim

Par madit

1. Mungu kethu lembe piwa ni lokrwa. Eyenyo wadongi man kwo mwa de ulokre
2. Wacopo bedu dhanu makelo lokri ni jumange (calu Yesu man mama Nikola). Kadi ng'atacel malubo Mungu ku yioyic copo bodho adhura zo kud I nyoth.

Jamb tic

1. Kony Manena: Cal pa juruot ma jucan
2. Kony Manena: Kad mi cal pi Yesu man lemtho kony ma kange kad 8 pi jurukwan bedo ng'ati makelo aloka loka.
3. Kony ma ni jurukwan ma jutyu kude nyo ke ungo (SG): bedo ng'ati makelo aloka loka.

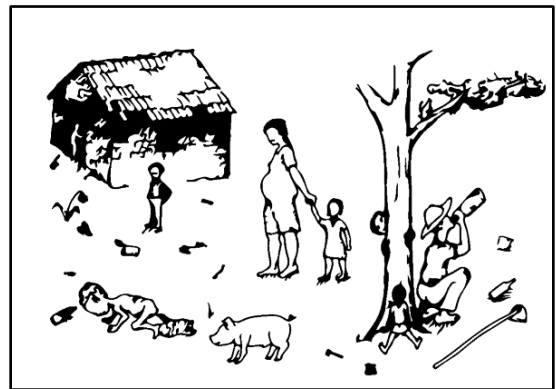
Nyuthu Lembe

NYAMU LEMBE I UNGU MALAC

*Jakony mi Nyuthu Lembe: Nyuth **KONY MANENA** pa juruot ma ukadhu kud I kwo mi can*

- Iparu juruot eni gilokri I dwi 6 mukadhu?
- Iparu juruot eni gilokri I oro mukadhu?
- Iparu juruot eni bilokri I dwi mubebino?
- Iparu juruot eni bilokri I dwi 6 mubebino?
- Iparu juruot eni bilokri I oro mubebino?

Ka gigamu penji ceke UNGO, penjgi pirang'o? Ka gigamo EYO, penjgi kite ma aloka loka ne bitimre?

Som Poi mi cik 28:1-14 mi lem ponji mir acel, kendo.

- Mungu yenyo emi iwa mugisa iyo ang'o?
- Nyo vesi maeni gi nyuthu lembe pi juot mi cal eni?

Som Yerima 29:11

- Mungu tie ku kit porolemba ang'o pi kwo mwa?
- Nyo vesi maenu copo nyuthu lembe pi juruot mi cal eni?

NYAMU LEMBE KUD I UNGU MA NYANOK

Calu ma nwang'u Mungu kethu gibed kude – goy cal pa juruot maeni.

Wok kud apoka poka

NYAMU LEMBE I UNGU MALAC

Jakony mi Nyuthu Lembe: Jung'iyu ku lemb wec ma piny no biyenyo ifoy koko dhu lembe peri ma rombo ku wec peri mutie.

“Wod ubimo bibedo ubimo; wo padhiri bibedo padhiri.”

- Thelembe mi wec eni utie ang'o?
- Ing'eyo thelembe marokani pi kit lemb wec makumeni?

Som Yeremia 5:1

- Mungu sayo dhanu adi? (*acel*)
- Ng'ati eno ka Mungu unwang'e, ang'o macopo timre? (*Mungu copo weko ni adhura*)

Som Ezekieli 22:30-31

- Mungu bedo nisayu dhanu adi? (*acel*)
- Ka nwang'u Mungu nwang'u ng'ati eni, ang'o ma nwang'u copo katimre? (*nwang'u Mungu nyotho ng'om ungo*).
- Ka nwang'u Mungu nwang'u ng'ati ungo, ang'o manwang'u copo timre? (*nwang'u Mungu copo konjo kwinyu pare*)

Yesu ma kadi lembe mi tho uwok kendo iwi piduic ma wacopo ni ponjo ng'eyo pi ng'ati ma kelo aloka loka.

Bedo ng'ati ma kelo aloka loka

NYAMU LEMBE I UNGU MALAC

Som Luka 7:11-17

Uda eni utimre ma nwang'u Yesu ku Julub pare girombo ku dha tho kud iwi tho pa wode. Kum Julub pa Yesu umyel kare magineno musana maeni.

Nwang'u dha tho ku dhanu mange ubedo ni ywak.

- Ang'o mutimre l uda maeni?

Jakony mi Nyuthu Lembe: Kony Manena: - Juwoth kendu iwi piduic muwok, kadi munyuthu Yesu man lembe mi wi tho ma wacopo ponjo ni ng'eyo pi ng'ati ma kelo aloka loka.

Wake wanen piny 7 ma Yesu timo nibedo ni ng'ati ma kelo aloka loka, gibedo piny ang'o gi?

1. **Yesu poy apoya kaneno dhatho.** Dhanu ubedo dwong' i ka cokri. Kum Julub ubedo kulworu musana eni eni. En ke Yesu upoy ni nwang'ire i diere mi dhanu. Ni bedo dhanu makelo aloka loka, umaku wa bed dhanu mapoy pi neno jumange de. Uyenyo wabed ku lemandha mi neno ng'atacel acel, lwak kende ungo.
2. **Cwinye uringo ibang'e.** Ka wayenyo wakel aloka loka umaku wabed ku ngisi. Wabed ni dhanu ma adunde gi tur ka waneno yeny mi jumange. I kare ku kare wajigu neno dhanu man wajigu gwok mwa ni jumange. Ka waneno ng'ati moko ma utie ku yeny mi gin moko kud I kind lwak mwa, dong' umaku watim ang'o? Ka waneno mego ku cware upokiri man gi weko juruot nyo ke kwaru muwenjo nyikwaye, dong' umaku watim ang'o? Nyo ngisi neguwa? Kway Mungu umed mer peri pi lwak pare. Penj enyuth iri dhanu mi lwak calku ma eneno gi.
3. **Emio dwal mi teng'u teng'.** Kare ku kare dhanu yeny ng'ati moko mugwok gi man mumiy igi tego cwiny. Eyot ni paru ya wabed ku piny moko ma kara i andha wakony dhanu, ento I kare ku kare ju ma gimitu jukony gi andha ndha, e yeny ng'ati moko ucor i ng'ete man umiy ire tego cwiny.
4. **Yesu umulu kum sondu pa avu.** Kinde ma Yesu timo maeni, timo ne unen rac kud i Juyahudi. Nikum gi tie ku yioyic mania umaku kudi jumul kum sanduku ma avu ni iie, kum en acidi. Yesu re ufoyo ni cidre i konyo ng'ati moko. Uyenyo wabed agonya nicungu I wang' lembe matek ni konyo dhanu. Dhanu copo weco piwa man gicopo cwaku wa de ngo ento wabed ku yeny mi timo gin ma Mungu lwong'o wa ni timu.
5. **E rwo.** Tego nuti I rwo man I lembe pa Mungu. Kinde ma Yesu urwo, juting'u ng'ati mutho malu.

Kudi wiya uwil ni rwo kud I kind lembe ma ibe kadhu kud iie. Koy kare ni rwo pi dhanu. Tim kumeni manwang'u kud i andha nia Mungu copo loko kit lembe ku pido pi gwoko lembe mi kit yeny moko ci.

6. **Adwogi ubedo tie.** Juting'u jalawobi ma nwang'u utho. Umaku wabed kud adwogi mi tic mwa. Kan iyenyo kony, lar icak ku piny ma nyanok ma i copo timu i yo mayot. Kan i kadhu, anyong'a binego dhanu, cil ma wel dhanu ma gibiyenyo gi mond ni timo bimedre. Tok cen ne ke ibicopo nitimo piny matek manwang'u ubemedre.
7. **Mungu unwang'u dwong'.** Dwong ne i kajik umaku dok cen ni Mungu. I kare ceke, nen andha nia ka piny ceke udar, Mungu re ma jumio ire dwong'.

Uda pa Mama Nikola

***Jakony mi Nyuthu Lembe:** Mapodi upokru pi nyamu lembe I ungu mathindho thindo ulau uda maeni ikind wu.*

Mama Nikola ubed ukwo I ng'omb Congo. Ing'ey bedo I ponji mi ng'eyo i Ta Ca Ta, Mama Nikola uwinjire kud I kwo pare eke woth adwogi mi kabedo pare, ni nyang' i kite ma mond tho ku nyithi kic migi ubedo ka kwo kude. I kind lwak mi dhanu mond tho upe ku kare moko I dikiri ku nyathi ng'ete moko kende kende ma udong' pi yo minwang'u lim igi. Ma co migi upe macopo weco pigi, ukethu jutyu ku gi ku yor ibang' jumange. Pol mikind mon ne gi yeny yo matwora ginegiri kude gigi cil terogi de nilworo kum gi ndhu kara umiy igi yo mi camu. Macalo Mama Nikola uting'u kare pare gire niliewo jumamon eno gi, enwang'u de nia pol pa awia pa mond tho eno gi macidho zo isomo upe. Thelembe ne ubedo nia mon tho ma meg awia kic eno copo cul mi fizi iwi awia ne gi ungo. Ukethu Mama Nikola ung'iyu ikind mon tho eno 10 magibedo ku yeny musagu. Ikind nyithi kic eng'iyu 40.

Mama Nikola ucaku niponjo ungu pa mon tho enigi ku yiko sabuni. Kanisa pare uting'u piny ma gicoko kara gimiy deni mi lon ni jumamon ne gi pi ng'iewo piny ma jutimo kude sabuni. Tic mi lwo sabuni ukethu mon tho ceke ucaku ninwang'u sende muromo niculu pi piny macalo cam. Ento maeni uromo ni Mama Nikola ungo. Eyenyo ninwang'u yo pir awia pa mond tho ma gicopo cidho kude I kakwan. Ni nwang'u sende pi konyo ku culu fizi mi kare mi kwan. Ecaku pidhu girapidha I nasari bed- pidhu kodhine gi cil ma nwang'u gitundu kude pir adaga ing'eye ku ng'iewe ku dola acel acel kubang'gi kubang'gi. Emio tic mi gwoko nasari bed ne ni ngat'acel ma weco ungo, ithe de udhing'- umedo arado mi Kanisa ma gitiyo ire pi nwang'u sende ma umed wi ma migi. Eponjo aradu eno gi ku ponjo ng'eyo pidhu labolo 50 ing'om pa Kanisa. Nasari ku tyend rabolo wotho aga maromo ni culu fizi mi ka kwan pir awia pa mond tho ceke.

NYAMU LEMBE KUD I UNGU MA NYANOK

- Mama Nikola ukelo aloka loka nenedi ni dhanu mi lwak pare?
- Ing'eyo ng'ati moko mubetimo marom kud i lwak dhanu peri?
- Eni e piny moko ma Kanisa peri copo ni timu? Nenedi?

DWOK ADWOGI CEN

***Jakony mi Nyuthu Lembe:** Ing'ey ma ungu umio gam moko, woth kendo iwi lembe ma uwok maegi*

Lem ponji ma wacopo ponjo ng'eyo kud ibang' Mama Nikola:

- Uyenyo wabed ku cwiny mi konyo dhanu man wabed agonya ni thiero sawa pi timo kumeno.
- Uyenyo wating' kare mi giero wat ku dhanu I ma mito kony kud I lwak mwa. Ni giero gen ku dhanu uyenny walieu gi i kare ku kare.

- Uyenyo wawinj dhanu. I kare ma lembe doko tek, ni dhanu mapol, giyenyo giwinj nia dhanu paru pigi man umarugi. Ka giwinjiri i kwo migi nia dhanu dieng' pigi maeni bi ketho gi ni winjo kony mi weco ibang'gi. I andha uyenyo ngo wabed jupok lembe ento lubu kura mi lemandha ma mitu kony. Ka dhanu winjiri nia ibed ipoko lembe iwiki, gicopo bedo ceng'ni in ku lau lembe kudi ungo.
- Uyenyo wakel par nikonyo dhanu unen yo manyen ma gicopo timo ku piny. I kare ku kare dhanu ng'eyo kite mi loko kwo migi. Jucan copo ni winjri I kare ku kare calu gicopo lokri kud I kit kwo ma gini ie ungo nikum kud I yo mayot gibiporo bedo ku kwo mukoc tung'. Giyenyo ng'ati moko ma ubedo agonya utim tic I ng'etgi manwang'u ebemio igi par iwi ang'o ma gi copo timo ni loko kwo migi.
- Uyenyo wabed agonya nitimo tic nikethu par ma wok utim tic. Mama Nikola utiyu ku Kanisa, eponjo kite mi timu sabuni, epidhu nying' kodhi man eponjo aradu ku ponjo ng'eyo. Eyeru ni dhanu kende kende ungo pirang'o ma gitim, etimo ku wodho cinge ku konyogi nicaku.
- Bed agonya nicaku nyanok. Timu sabuni urombo ngo kubang' yeny ku daru lembe kubang'e kubang'e calku ma mond tho ubedo kude. Ento ebedo cokri mi lokri madit, sawa moko wake watim tic kud I dagu tielo-ku-tielo, man nikonyo dhanu ceng' ku ceng'. Ku gen i dhanu ni bedo kud aloka loka madit upio pio. Miy igi dagu tielo mayot ni caku, ma gicopo nidaru ku winjri ni neno nia piny ma gitimo udaru nikadhu. Ka dhanu neno kadhu mi piny magitimo ma ubedo nyanok, gibibedo agonya musagu ni poro timu piny moko mange ma bimedre i dit ne.
- Aloka loka ting'u kare. Uda maeni giting'u kare.

Ungu Makonyo

I kare moko etek ni paru pi wodho par ni konyo dhanu. Yo acel macopo bedo ni wodho par ma umedre utiy ni caku ungu ma konyo. Maeni copo bedo ungu pa dhanu magibino ka karacelo wang' acel acel kubang' yenga nikum gi tie ku yo mi maru konyo dhanu. I copo rwo ka karacelo pi dhanu ma gibekonyo kubang'gi kubang'gi ma ing'eye ke, gi lau kabedo moko ci ma ekama giyenyo ni wodho par mi konyo dhanu nikelo gi i aloka loka. Ungu ne bibedo agonya karacelo ni paru pi wok pa ng'atacel kende manwang'u umedre. Kudi wiwi uwil ni kwayu Mungu, umiy iri rieko.

NYAMU LEMBE KUD I UNGU MA NYANOK

Ke par pi cal pa juruot kud I acaki mi lem ponji. Par pi yo moko ma wacopo konyo gi kude ni lokri ni cal kud i kit kare makawoni, nenedi kud i yo ma Mungu copo paru nikethu kwo migi ubed kude.

Coku Dhu Lembe

NYAMU LEMBE I UNGU MALAC

Som Zaburi 139:14-17

Sawa moko eyot ni yiyo nia kare mwa mukadhu ubedu ku lembe iwi anyim mwa. Ka junyoluwa jucan, wabedo asu jucan. Ka juruot mwa utie jurufur wan de wabibedo jurufur. Enke re Mungu utie ku porulembe pi kwo peri. Kud I yo matung' junyoli. Mungu daru mio iri talanto ku kura mi kwo ma eyenyo i bed kude, man ekethi i juruot ma eyenyo junyooli iie. Ebeyenyu utiy ku piny ma emio itiy kude. Emio gi iri pi kelo aloka loka. Kubeng'u kubeng'u, ucopo kelo aloka loka i lembe moko kende kende ma ucungu iweng'i, kunu ke kud i juruot peri, ku dhanu mange, kunu nyo ke pi lwak peri. Mungu copo lwong'i nikelo aloka loka i Kanisa peri, ing'et ng'om pa gavumenti mu, man i ng'om mu de.

Wok Ku Lembe Ku Kethe I Tic

Wodh lembe man rwo pi penji maegi:

- Ng'a ma eng'ati ma icopo konyo? Piny ang'o moko ma icopo timo?
- Nyo iyenyo ibed I kind ungu ma gi jukonyi?

Jakony mi Nyuthu Lembe: Kan ungu ubedo ku kare mi rwo, penj ju ma gimaru bedo i ungu ma jukony nirombo kudi I sawa mi yom ma ubebino. Kony gi nipokri i ungu mir 4-8 man cuk cwinygi ni poro lembe pir awene ma gibirombo. Gony lembe ma nia gigoy wi ng'ati moko ma giyenyo ukony I rombo migi makwong'a kubang'e kubang'e. Cak ku liewo dhanu maeni gi. Rwo pi ng'ati acel acel—nia Mungu bikonyo dhanu ma i liewo. I rombo mir ario, wodh adwogi pi kite ma liew ukadhu kude ku yeny ma ineno. Lau par ma uwok pi kite mi konyo. Macalu ungu, kway Mungu pi rieko man tiy ku kit yo mi cwic ma Mungu umio iri pi paru pi yo ma copre ni konyo. Poy, kud ipor ni timo piny ceke wang' acel. Ndhu lond kabedo moko manyanok pi caku kude kony.

Lem Ponji Mir 4: Mungu Daru Mio Iwa Musagu

Par Madit

Ng'iy, ceke ma Mungu daru mio iwa

Jamb Tic

1. Kony Manena: Wec maber pi nyuthu lembe
2. Kony Manena: Kwac ma ung'iyu pi nwoyo tugu.
3. Kony Manene: Kadi 2-5 ma athuma ma jukperu pi mio kony (kadi 25 l ungu acel)
4. Kind kony ma jufoyo ni jurukwan.
  - a. Koro I Bibilia kud I Matayo.
  - b. Kethu kwayu kisa iwi lembe mukadhu

Nyuthu Lembe

TIMU PA UNGU MALAC- WEC MABOR PA NG'ATACEL

Jakony mi nyuthu lembe: *Penj ng'atacel niyikre ku somo **KONY MANENA** mabitingu kare mabor iwang' odikwan.*

Jayic acel ubedu l sawa pare ma akoya m'ebesomo buku pa Matayo 25:14-30. Kadong' ewacu,

"Kanwang'u acopo nibedo calu Jamiru ma jumio ire talanto 5 kara atim kude piny madongo ni Mungu! En ke re awinjra maber ungo pi jamiru ma jumio ire talanto acel. Aparu rwoth pare ukethu ire lembe matek! Eyo, eca elembe para ungo, nikum aparungo nia atie ku talanto moko kunu ke giramia ma akoya nitimu kude ni Mungu. Kud ing'ete maeno, an a jacan ma gwei! Lemandha para utie nia acopo konyo ng'ati mange moko ngo, nikum atie ku yeny mapol ma pira. Akayo, e Rwoth! dong' konya do, man miy ira talanto moko manyanok ni tiyu kude do..."

- I neno ang'o i tugu mi galu wang'?
- Jucan ma juyic uyiyo ang'o?
- Eber ire pi neno?
- Eparu i yo maeca pirang'o?

Koro I Bibilia

NYAMU LEMBE KUD I UNGU MA NYANOK

Som Matayo 25:14-30

Vesi 16-18

- Jumiru utimu ang'o ku talanto migi?
- I copu ni ng'iyiri kud ikum jumiru ma ubetiyuku talanto migi, nyo ke kud acel ma ukanu pare?

Vesi 19-23

- Ang'o ma Rwoth pare utimu kinde ma edwogo?
- Ewacu ang'o ni ng'atacel ma unyayo talanto pare?

Vesi 24-28

- Ang'o marac ma ubedo ku jamiru ma ukanu talanto pare?

- Ang’o ma Rwoth pare uwacu ire?
- Iparu pi thelembe ang’o ma juyic mapol tiyu ku talanto migi ungo?
- Wacopo timo ang’o?

DWOK ADWOGI CEN

Wok Ku Lembe mi Ywagri Pi Lembe Mukadhu

TIMU PA UNGU MALAC – JA TUGU MADONG’ UNG’IYU KUYWAGRI

Jakony mi Nyuthu Lembe: *Penj pi ju ma gimiyiri 5. Bed ku jamiyre 1 kubang’gi kubang’gi ma gisom* **KONY MANENA**
mi ywagiri madong’ ung’iyu

Ng’ati Mutegni: “Aka, nwang’u ndhu ake bed aradu asu ma nyo nwang’u acopo bedo ku tego mi timu ni rwoth ku talanto para. Kawoni atii akeca man ad de.”

Ngati ma Aradu: “Aka, nwang’u ayenyo ategini. Ma nyo nwang’u acopo telo wi dhanu ni timu ni Mungu ku talanto para. E tek magwey I kare ma kawoni eni, nikum an aradu makeca.”

Jakuloka: “Aka, nwang’u ndhu abed ku sawa ma uke umedre. An eni atiye ku tic musagu makethu abedo ku sawa mi konyo jumange.”

Ng’ati Muponjire: “Aka, nwang’u abed ng’ati muponjire. Ambe ku ng’eyo ng’ec moko ikum piny moko ma pi somo lembe ikum Mungu. Jakwac kende ma copo konyo jumange nikum ecidho I ka kwan mi somo ng’ec ikum Bibilia man etiye ku ponji mi ponjo ng’eyo.”

Jacan: “Nwang’u ndhu abed ku sende muromo. Nwang’u acopo ka timo kude ni Rwoth. A jacan mandha ma kawoni acopo konyo ng’ati moko ndhu ungo, ma uweko konyra gira.”

NYAMU LEMBE KUD I UNGU MA NYANOK

- Lem ywagri makani ma iwinju thiri thiri yor ibang’ dhanu mange mi kanisa mu?
- I kind lem ywagri makani ma nyo in de itiyu kude?
- Lem ywagic ang’o ma jumiru ma ukanu talanto pare uywagre kude? (*Rwoth pare ubedo kwiny, ukethu ebedo ku lworomi kadhu ku wi timo lembe.*)
- Lem ywagiri maeni Rwoth ujole? (*Ungo*)
- Nyo iparu Mungu jolo lem ywangri mwa?
- Wacopo timo ang’o niwodhiri cen kud I lem ywagiri maeni gi?

Uyenyo Wacak Ni Neno Ceke Ma Mungu umiyo Iwa

NYAMU LEMBE I UNGU MALAC

Kare ku kare wawinju ndraa pa Sitani man wayiyo de nia wambe ku piny moko. Wapori rwa ku jumange dhu kende nineno, ang’o ma wambe kude. Wabineno kendo tin, gin ma Mungu mio iwa.

Wabiting’u kinde matung’ tung’ 3 pi konyo wa ku par maher: mubedo con- yor i iye, mubedo con yo woko man mi Tipu.

1. Mubedo **con-yor iie** nyuthu pi giramia ceke ibedo ku yore ma Mungu daru mio iwa. Ku lembapora, yo mayot ni weco, yo mayot ni wok ku lembe, yo mayot mi tedo ku yo mayot mi kudhu mac.
2. Mubedo **con yo woko**, nyuthu bedo ku piny ceke ma Mungu udaru mio ni lwak mi dhanu. Ku lembapora, pii, ngo’om, ceng’ man ka kwan.

3. **Mi Tipo**, nyuthu pi piny ceke ma watie kude nikum wat mi kindwa ku Mungu. Ku lembapora, musana, rwo man tego pa Mungu

Jakony Mi Nyuthu Lembe: *Nen andha nia od kwan unyang' kilili, ikum pokiri mi kind ungu 3 matung' tung' manwang'u poti gitimu mubelubu iwang' gi no ungo.*

TIMU PA UNGU MA NYANOK

Jakony Mi Nyuthu Lembe: *Pok I od kwan I ungu man miy igi kud I **KONY MANENA** ma jukperu ku kad Mi Nwang'u yo.*

Umaku ungu kubang'e kubang'e:

Uyer kad Mi Nwang'u yo I ungu 2:

1. Kite mi nwang'u yo ma itie kude i lwak
2. Kite mi nwang'u yo ma imbe kude i lwak.

Par pi piny 5 mange ma itie kude I lwak. Kiew gi iwi kad (*Poy wigi pi ting'u ikind yo mi nwang'u 3 ma poti eni.*) Wanyemu lembe pigi. Nyo ungu moko ku yo mi nwang'u yo migi ceke I "Wambe ku mucokre"?

Ma etie yot niwinjiri nia wambe ku piny moko, lemandha utie nia Mungu umio iwa mugisa. Emio iwa masagu. Uweko par ma pi piny ma wambe kugi, uyenyo watiy ku piny ma Mungu udaru ni mio iwa

Som Matayo 25:20-23 Kendu.

- Ang'o ma timre ka watiyu ku piny ma Mungu udaru mio iwa (*Ebedo ku anyong'a. Emio iwa masagu*)
- Wabetiyo ku ceke ma Mungu umio iwa?
- Wadoko ber masagu nenedi i tiyu ku ceke ma Mungu umio iwa?

JARAFUR

NYAMU LEMBE I UNGU MALAC

Lonyo ma watie kude pigi utie tek iwa, uloyo ma watie kude kud I yo woko mwa. Calu jukristu wapoy de pi lonyo mi tipo ma pire tek nikum gicopo nyay ni medo lonyo ma ubedo con.

Som Uda Mulubo

I Konsitaniza, ma eng'omb cula i Karibia, ng'om ne emio. Pii utie dit, man aloka loka mi wotho pa yamu utie ma ber pi dongo mi girapidha. I ng'ey lwiny mi ng'om zo mir 2. Jujapani ucaku niluy niweco peko ma gibedo ni kadhu ku i igi kud ing'om Japani. Gibedu pe ku piny moko kare ma gi tundu ndhu ku bongu ma gikendo akenda ikum gi kende. Gibedo ikind wegi ng'ombe ma gifuru fur Karacelo kugi. Dikiri mi dhanu negi ubedo dikiri pa jucan ma gitimo tic mi fur kutego kara gikwo. Ing'ey oro 20 Jujapani ma jufur ubin udoko julonyo. Gibedo ku udi madongo mabeco. Re ke jurufur ma wegi pacu udong' asu jucan ma gisendri kupidhu muromo igi pir acama kende.

- Maeni copo copre nenedi?
- Ang'o ma utimre?

Dikiri pa dhanu maeni ubedo ku lonyo makume nen marom—Lonyo mawoko. Kende kende piny ma ukoc ubedo wodho par migi, lonyo ma yor iie. Jujapani uyiyo ni timo tic matek I kare ku kare, kadok ka piny ceke utie tek man

de umaku kudi ging'oci. Weg gi ng'ombe ma jufur giyiyo migi nia kwo migi zo bilokre ungo . Giyiyo nia nicakre ikum wego ku kwaru migi pare gi jucan man gibedo i can. Gin giporo ni kadhu kud iwi can ungo nikum giyiyo migi can e pare e can cil nitundu i kajik.

- Dhanu ubedo ku par mubedo tek nenedi? Par utie ikind lonyo ang'o?
- Kud l uda maeni wacopo ponjo ng'eyo ang'o?

Jakony Mi Nyuthu Lembe: *Kony od kwan ni nyang' nia etie ng'om marom. Lembe ma ukoc ubedo l yioyic ku wodho par migi. Jujapani ubedo pe ku lonyo mawoko maber ber, ento gin marom eni calu jurufur mi ng'om migi. Lemb kony ma Jujapanin ubedo kude ma umedo mubedo nuti ma nyaber ber—ku lonyo ma ni yor iie. Wacopo kabedo ku maber ma ular ubedo con—lonyo ma mi ie, ka watiyo ku lembe pa Mungu ni medo par ku yioyic.*

Wok Ku Lembe Ku Kethe i tic

Par man l rwo pi piny ma Mungu umio iri. Ke keth lembe pi kad ceke ma ubedo i lonyo ma watie kudo ma judhuru karacel, lembabola pi talanto, man uda pa jurufur. Rwo man penj Mungu ukonyi, nineno lonyo ceke ma emio iri man nikonyi itiy kugi pi dwong' pare.

Lem Ponji Mir 5: Sitani Jadraa

Par Madit

Sitani wondo i kapor mi kathere mi yioyic mwa pi piny macalo tic, genogen, kwo pa dhanu man giracwia. Ndraa pare gwokowa i can.

Jamb Tic

1. Kony Manena: Kad mi ndraa – 8
2. Ketho lanyuth manyanok—macalu, ith yen, ng'or, nyithi kidi, nyo ke jamb kolo the lak ni kethu iwi mi ndraa.

Nyuthu Lembe

Nyo ng'ati moko ubin uyero lem ndraa iri de? Iyiyo lembene? Maeca ukelo lembe iwi wat ma ni ikindwu ku ng'ati eca nenedi/ (*Wek dhanu ma wendgi nyanok mapodi ucidhu iwang'gi ngo ulau ikind gi. In de nyo icopo lau uda ma in giri I yiyo lem ndraa man iketho timo tim peri ucung iwi ndraa eca*). Ndraa timo wa rac andha! Ka wayiyo ndraa man watiyo iwie, wabinwang'u wabidagrwa i kajik pi timo mwa. Wake wanenu ang'o ma Bibilia uwacu pi kit ndraa macopo timo wa rac.

NYAMU LEMBE I UNGU MALAC

Som Yohana 8:44

- Vesi maeni ugonyo pi jok nenedi? (*Jaranek, lemandha umbe iie, ja ndraa, wegu mi ndraa*).
- Lapor mi ndraa ang'o ma Sitani copo yero?
- Nyo ndraa pa Sitani ma karunyoni kelo lembe ikumwa?

Sitani ene jandraa! Ento Zaburi 119:16 uweco pi Mungu, "Udul lembe peri en e andha, lembapoka peri ma pwe kubang'e kubang'e bedo mi nja."

Lembe pa Mungu utie andha ma wacopo geno i kare ceke. En ke re, Sitani utiye wego mi ndraa. Nicakre con ewondo man emedre ku wondo cil ikare matin de. Eng'eyo nia ka walubo cik pa Mungu, wabi nwang'u mugisa kud ibang' Mungu. Eyenyo ngo maeca utimre, ukethu eyero iwa ndraa.

Ndraa Ang'o Ma Sitani Yero?

TIMU PA UNGU MALAC

Sitani wondowa I yo mapol. Tin wabike wotho kendo iwi lem ndraa ne gi moko ma eyero nikethu wadong' jucan.

Jakony Mi Nyuthu Lembe: Woth iwi kad Mi Ndraa kendu. Ukethu **KONY MANENA** mi kad mi ndraa iwi ng'om (nyo ekethgi I kor ot). Nen nia ya od kwan ubenyang'i lem ndraa. Kud I ke nyam i lemandha tundu tundu. A dong'penj od kwan nikethu piny manyuthu (ith yen, jamb kolo the lak, nyithi kidi...nyo ke nyuth iwi karatasi ku kalamu) iwi lem ndraa ma ung'iyu ikind lwak migi.

Ndraa Ma Sitani Yero

Lemandha Pa Mungu

<p>Tic utie kwong' man adici ma pek.</p> 	<p>Jucwiowa nitimu tic: Adamu utimu tic iwang' podho pare (Thangambere 2:15. Tic utie kum ting'u kwo mwa malu man e yo ma wacopomio dwong' ni Mungu (Juefeso 4:28; Jukolosia 3: 23).</p>
<p>Junyolowa jucan man de wabitho jucan.</p> 	<p>Mungu bimio iwa mugisa ka wamio woro ire (Poi mi cik 30:15-16; Yohana 14:23).</p>
<p>Wa jucan ma hoi ukethu yeny mi mio upe. Jumange re ma umaku umiy iwa.</p> 	<p>Kadi jucan ma hoi jugonyo ngo ikum mio (Marko 12:41-44; iubimo 17:7-14). Dhanu mi Makedoni (Dhanu ma jucan ma hoi) gimio ikare pa Paulo (2 Jukorinto 8:1-15). Uyenyo wa miy, ku ng'iyu nia Mungu udaru mio iwa piny ceke man ebedo agonya ni mio iwa ceke ma wayenyo.</p>
<p>Mungu gwoko piny tipo kende kende.</p> 	<p>Mungu gwoko pi lembe mi kwo mwa ceke (1 Jukorinto 10:31) Piny ceke ung'eny ikare pa podho (Jurumi 8:22) man Eyenyo ni yiko kind lembe mi kwo mwa udok cen ibang'e (Jukolosia 1:19-20).</p>
<p>Mungu yeny wayer pi both ni ju dhugola mwa wayenyo ngo wagwoki pi yeny mi kwo migi.</p> 	<p>Mungu wacu iwa wamar ju dhugola mwa. Kan Egonyo lembe pir urombe ku diegi. Epoyo wiwa nia mer utie, mio cam, pii ku ka vogiri (Matayo 25:31-46). Ka wapenjo ju dhugola mwa, gi ng'a gi. Yesu uyero uda pa Jasamaria ma uombo ku Jawirok ma unwang'u ret l gengi ma ekonye ku mio ire kony mi yath. (Luka 10:25-37)</p>

<p>Wacopo loko kwo mwa ngo ma umbe sende niai ibang' ng'ati moko mange.</p> 	<p>Mungu udaru mio iwa mugisa uromo. Uyenyo wayab wang'wa man wanen ceke ma Mungu daru mio iwa man wacak tiyo kude (2 Ubimo 4:1-2) Calu ma watiyu ku piny ma Mungu umio iwa man nimio mugisa ni jumange, dong' ebimio iwa mugisa de (Matayo 25:14-30). Kud ikum lemba koya mir 2 wawecu pi min ot pa Lii, ma ukonyo dhanu kud l yo mikelo par mucungu igi. Tin wabe winju pi yo ma Mama Nikola ku yo pare ukonyo mond tho. Uda eni gi poyo wiwa nia sende utie ngo yo ma pire tek musagu pi kelo aloka loka (Zaburi 119:72)</p>
<p>Jumange utie nyaber ber niloyo dhanu mange. Piwa tek ungo.</p> 	<p>Wan ceke Mungu ucwiowa athothi (Zaburi 139:13-16) man Mungu umaru wa dit kubang' wa kubang'wa ukethu Eoro wode piwa. Dhanu mamalu ku ma piny upe l ker pare (Jugalatia 3:26-28) Ecwiowa kubang'wa kubang'wa nilubre ku kite ma nenedi ma Eyenyo. Man Etie ku thelembe ma athothi pi ng'atacel</p>
<p>Lembagor'a mulo wi kwo mwa mi tipo kende kende.</p> 	<p>Yesu utho ni dwoko cen kabedo ceke mi kwo, ungo kende lembe mi tipo (Jukolosia 1:19-20, 1 Jukorinton 10:31)</p>

- I copo paru pi lem ndraa 2 ma Sitani ung'iyu ku yero iwa? (*Kiew gi iwi kad 2 ma jugoro piny iwigi ngo*).

TIMU PA UNGU MA NYANOK

Jakony Mi Nyuthu Lembe: Pok l od kwan ii ungu 3-4. Miy ni ungu 1-2 kad mi Lem ndraa kubang'gi kubang'gi man wac igi pi vesi majukperu ithenge mi lemandha mi meza mamalu no. Miy igi dakika moko manyanok mineno kude vesi ne ku weco pi lemandha pa Mungu pi lem ndraa maeca.

DWOK ADWOGI CEN

Jakony Mi Nyuthu Lembe: Ka lemandha ma akpera iwi meza mamalu no ma ungu manyanok udaru gi, nyuth igi pire kokoro.

Coku dhu Lembe

Wadaru ni neno nia Sitani wondowa pi piny dupa. Lem ndraa pare codo wat mi kindwa ku Mungu, ku jumange man ku giracwia. Lem ndraa kethu wa i can. Ento lembe pa Mungu utie andha! I lem ponji mulubo, wabecineno lemandha pa Mungu ku neno kite ma lemandha copo gonyowa ni winjo bang' mugisa pa Mungu.

Lem Ponji Mir 6: Lemadha Pa Mungu

Gonyowa

Par Madit

1. Macalu jukristu, uyenyo wang'ey lemandha kum lemadha bikethu wabed agonya kud I lem ndraa pa Sitani.
2. Lembe pa Mungu copo kelo medri ku lembe maber i kare ceke mi kwo mwa

Jamb tic

1. Kony Manena: Kad mi ndraa – 8

Lem Ndraa Pa Sitani Mawok

NYAMU LEMBE I UNGU MALAC

Kud I lem ponji mukadhu, wanwang'u lem ndraa mapol ma Sitani wondo wa kude. Ma ndraa ne copo mulo kum kwo mwa.

Som uda mae:

Kud i kabedo mapol ma wabed watimo igi, dhanu ubed uwotho nicidhu idhu kulu mi pii ninwang'u pii, giwotho ungulu 5, ku cingu iwi lem pa dhanu mi kiaro. Kud i lek, gileko nia ka giyenyo pii i kiaro migi, gibirombo karacelo ni rwo kara Mungu umiy igi pii, ento dikiri macopo bino nitong'o igi pii ube bedo upe. Ukethu gimedri ku wotho ma kara uter gi i dhu kulo.

I oro acel, acel mi kind Kanisa ubedo kaneno ku lubu cal majugoyo manyuthu ng'om pa lwak (ma gigoyo ulubre ku lembakoya ma ucokre maeni), e giwinjiri kud I kwo migi nia Mungu ciku cuku gi ikum tong'o ng'om ka nyo copo tuc ikum pii. Kadok ng'om ubedo lieth, gitimo asu, ku ng'atacel acel kubang'gi tong'o ng'ombe pi dakika 15 kadong' eweko ni ng'ati makucelo. Ento ku kony midhanu ma wel migi ubed ubedo 20-30 ukethu tic mi tong'o pii ne ubed ubedo ngo ni ter ma pek makeca. Ing'ey tic mi nindu gitundu I kum pii. Gigi igi tal li ing'ey thum pa yenga mulubu, gitong'o pii mange, ku mange de. Re manwang'u ng'atacel acel kubang'gi kubang'gi timo ma kakare pi dakika 15 kubang' nindo- e pii maleng uwok.

I kiaro mange, kinde ma giwinjo pirang'o ma ubedo katimiri, gin de gimondo I tic mi tong'o ka pi de. Kinde ma gicaku, gin de ginwang'u pii. Ukethu wend pii matong'a umedre inindu maeca, ma wend pii matong'a ceke utundu 200 kud I kabedo maeca. Ma pol mi pi ge ne gi Kanisa ukonyo nigiero, nikum lim migi utie.

Nikum dhanu mutuk-dhanu ubedo ku yeny mi pii magiera, pi oro. Gi rwo pi pii. Re ke ndhu kara be pii utie piny mi tic mi bang' acel. Dong' kunu ang'o ke mubed ucerogi ni bedo ku pii ya? Ebedu ku lem diru moko ngo, ka nwang'u gilar gifoyo ka tong'o pii nwang'u de gitime I yo mayot. Ebedo ngo ya ginyap anyapa kum gidhanu magitimo tic ku kero. Ebedo yioyic migi. Giyiyo nia juma ai kud ing'om mawoko ku lim madongo ma re ubin utong' pii. Adong' pi dhanu mutuk ma gibed gikuru pii akura ma lembe ne de ubed uting'u nindo acel kende.

- Yic mandha ungo utimo dhanu nenedi?
  - *Gitong'o pii gin ungo ukethu giwotho ni nwang'u pii.*
- Ang'o ma ukelo aloka loka?
  - *Bedo agonya niworo Mungu.*

Jakony mi Nyuthu Lembe: *Kony od kwan ni neno nia Mungu uwacu igi gitong’—ang’o ngo macopo timre. Iyenyoro niworo kadok mapodi yioyic ulokre ungo. Ebedo ikum winjo Mungu man woro ma umu wi ndraa man lwak migi ma ulokiri.*

Nen kad mi lemb ndraa kubang’e kubang’e kendo. Pi lem ndraa kubang’e kubang’e, par pir apoka poka i kind ng’ati moko ma ujolo lem ndraa, ku ng’ati moko ma ujolo lem mandha pa Mungu. Ku lem apora, namba 1 tic utie kwong’. Ka ng’ati moko uyiyo nia tic utie kwong, gibitimo tic matek ungo. Gibidaru timo tic nwang’u gitie ku muromo pir acama l nindo eca, gibitimo tije ku bero ungo man gibibedo kasayu yo mi timo tic nyanok ka copre. En ke re ka ng’ati uyiyo nia tic utie, kum tic mi nyuthu kero man yo mawacopo mio kude dwong’ ni Mungu, dong’ gibitimo tic matek. Nikum tic matek migi gibibedo ku copo mi nwang’u, masagu. E ikare ma kare bidoko tek gibibedo ku moko miciro man cwinygi biai upio pio ungo.

NYAMU LEMBE KUD I UNGU MA NYANOK

Iwi lemb ndraa kubang’gi kubang’gi man nyamu i lemb mir adwogi mi lem ndraa, man adwogi mijolo lem mandha.

LEM NDRAA	ADWOGI MI JOLO NDRAA	LEMANDHA	ADWOGI MI LEMANDHA PA MUNGU
Tic utie kwong’ man ter mapek. Eber mi time nyanok kan ecopre.	<i>Wabitimo tic matek ungo.</i>	Tic utie kum bero mi nen mwa ma wacopo mio kude dwong’ ni Mungu.	<i>Wabitimo tic matek ma ng’oc upe man wabibedo ku thelembe maber. Maeni copo telo wiwa ninwang’u macopo medre.</i>
Junyolo wa jucan wabitho de jucan.	<i>Wabiporo nilokrwa ungo.</i>	Mungu bimio iwa mugisa ka wawore.	<i>Bimito wasay ka woro Mungu man wabinwang’u mugisa.</i>
Wajucan ma hoi, ukethu, ubeyenyo ungo iwa ni mio. Dhanu mange re ma umiy iwa.	<i>Wabimio ungo. Apaje bibedo mujwik, wabibedo ku gen l bang’ ju magi ai woko kud l ng’om mange. Gijuma gi konyo ku their man wabibedo ni kuro kud i yo ma giketho ma wigi ucungo iwie. Kinde ma wabekuro.</i>	Uyenyo wamiy ning’iyo de nia Mungu umio iwa piny kubang’e kubang’e man eyikre ni mio iwa ceke ma wayenyo	<i>Wabineno nia lonyo mwa utie kende kende ungo, wabitimo thier man wabimio, niketho piny moko utimre.</i>
Mungu neno bang’ gin mi tipo kende kende	<i>Wabiwenjo piny mange gi, tic juruot, yot kum, lembe ma timo lwak ni neno bang’ rwo, lembayera (kumange de).</i>	Mungu neno bang’ lembe mi kwo mwa.	<i>Wabiyenyo wasay ka lembaketha pare pi tic, juruot, yot kum man lwak. Calu waworo lembe ceke ma umulu kwo mwa bibedo calu ma Mungu ukethu pire. Ju mange bineno kwo maber ma gin de gibiyenyo gibed ku marom.</i>

Mungu yenyo wayer ni loko ju dhugola mwa kende kende. Wayenyo ungo wanen bang' yeny migi manen.	<i>Wacopo yerolemba mi both ento ungo nineno bang' yeny manen. Wabicopo yero ni dhanu, Mungu maru gi ento giyiyo ngo thiri thiri.</i>	Mungu Waco wamar judhugola mwa.	<i>Wabirombo kuyeny manen. Dhanu biwinju kud ikwo migi mer pa Mungu man gibibedo agonya ni winju lembe anyong'a.</i>
Masende upe wacopo loko kwo mwa ungo kud ibang' ng'ati moko mange.	<i>Wabikuro ma wa timo piny moko ngo. Wabibedo ku can/ketho lembe mung' i piduic, piny mabilokre bibedo pe.</i>	Calku ma watiyu ku piny ma Mungu mio iwa man emio mugisa iwa man ni ju mange de ebimio iwa mugisa.	<i>Wabibedo weg abamba ni timu calku masagu ma wacopo ni mio mugisa ni jumange. Wabijolo mugisa pa Mungu.</i>
Dhanu mange ber musagu jumange.	<i>Yenyo ungo wapor lokrwa. Waporo de ungo pi ju ma gitie rac nisaguwa.</i>	Mungu ucwio ng'ati acel acel athothi	<i>Nwang'u wating' ng'atacel acel ku mer. Wabineno tego ku thelembe migi. Matek ungo.</i>
Lembanyong'a mulu kwo mwa mi tipu kende.	<i>Waporo ungo ni lokrwa. Wabibedo asu maromi i manen mi piduic man ribri ma karacelo. Wabibedo jucan.</i>	Yesu tho ni dwogo kare ceke mi kwo mwa cen, ungo lembe mi tipo mwa kende.	<i>Wabiyenyo wapor ni nyang' i kite ma Yesu yenyo wa ni dong' i nen, mawoko, i piduic man i ribri ma karacelo man i tipo.</i>

DWOK ADWOGI CEN

Ke par neno aloka loka ang'o ma ibineno i lwak peri, kanwang'u ng'atacel acel ujolo lemandha, lem ndraa re ungo.

- Nwang'u lwak peri copo bedo nyaber ber kunu ke nyo maraci?
- Nwang'u nyo lwak peri copo bedo ceng'ni calu ma Mungu yenyo ebeki, kunu ke nyanok?

Macalu od kwan, wake ting' kare moko mi rwo kara Mungu utur tego pa lem ndraa cen kud I kabedo mwa man ekony piduic mwa ni pong' ku lemandha.

Waturu Tego Mi Lem Ndraa Maeni Gi Nenedi?

NYAMU LEMBE I UNGU MALAC

Som Yohana 8:31-32: *Ni Juyahudi muiye, Yesu wacu, "tek ubedo I lem para nwang'u wu julubna mandha man wubing'eyo lemandha, e lemandha ne bigonyowu."*

- Wang'eyo lemandha nenedi?
- Lemandha bitimo ang'o? (Bigonyowa kud ikum ang'o?)

Ka wayenyo wabed agonya ni lem ndraa pa Sitani dong' wayenyo lemandha mu ai ibang' Mungu. Mungu ung'olo ni oro Tipo mi lemandha ni Jukristu, tipo ma bigwoko gi i lemandha (Yohana 16:13). Umaku warwo nia Mungu binyuthu lemandha iwa. Man umaku de wabed ku kare misomo Bibilia ni nyang' I lemandha pa Mungu.

Coku Dhu Lembe ku Kethe I Tic

Waneno i lemandha mapol tin eni, Bibilia wacu lem mandha bigonyowa kud I lemb ndraa pa Sitani. Ento maeni bitimre kende kende nwang'u wakethe i yo mi time. Eromo ngo niwinjo lemandha awinja kende kende—umaku wawore kara wanen Mungu ma ucaku ni mio mugisa iwa.

Lemandha 1-2 ma i yenyo i keth i timo i yenga maeni? Timu peri bipokre nibedo tung' nenedi kan ibeworo lemandha? Rwo man penj Mungu ukonyi ni poy pi lemandha ma ni woro.

Lem Ponji Mir 7: Nyang' Ikum Lwak

Par Madit

1. Ni mio atwong'a pi lwak
2. Nikonyo ungu dhanu ni paru pi yo ma lwak migi copo lokre kude

Jamb tic

1. Noti acel mi sende-manyanok majung'iyu kude-sende ma jutiyu kude I kare ku kare.
2. Ith karatasi madongo ma wigi jugoro ungo
3. Jamb gor

Nyuthu Lembe

TIMU PA UNGU MALAC

Cidhu i wang' mi kelo aloka loka ni lwak mwa ku nyang' ma kilili pi peku ma wakadhu kud i igi ku lembe ma wageno pir anyim

Jakony mi Nyuthu Lembe: Foy noti mi sende manyanok ma jutiyu kude, ku piny moko ma dhanu ceke bing'iyu kude. **Lag penji ma ni yo piny no cal ku ma gitie kude pi tiyo kugi.** I biyenyo i som penji ne gi ku nyang' i igi, man ng'ey gamu penji maniyor iweng'i no, ku noti ma ibeneno no. Mak noti pi kare manyanok, pi timu tim, kadong' cak penjo ungu, ugam penji maegi ma nilubiri ku wiyi macalu idaru neno noti wang' mapol, i kare mi wang'e (i kare moko gibicopo gamu penji mapol ungo, kawoni)

Wabeci tugu nyanok kawoni (Yer kit sende ma nenedi ma itie kude)

1. Namba 1, ubenen ikum noti?
2. Lembe acel unen ikum noti wang' adi?
3. Wel ma lubri, utie kani ikum noti?
4. Wel malubri utie ku rangi ang'o?
5. Ley ang'o ma utie ing'ey noti?
6. Ley ne ubetimu ang'o?
7. Dhanu adi ubenen ing'ey noti?
8. E moko wang'iyu Lemba kiewa ango manen ceng'ni ing'ey noti ku yor iwie?

Kare moko wang'iyu ku piny moko ma wadong' waneno kendo ungo. Thelembe mitimu mabilubu, bikonyowa ni neno lwak ku paru ma wabicopo konyo gi kude.

Juruudi

TIMU PA UNGU MALAC

Jakony mi Nyuthu Lembe: Goy cal pa sanduku 3 iwi karatasi malac. Nyuth ku kiewo i kum sanduku ne gi jacan ma hei, jacan man jalonyo. Nyo ungu ugonyo lembe pa juruot ma kubang'gi kubang'gi biromo piny ma ju kiewo calku ma ebibedo kude. Penjgi ni foyo piny macalu:

- Kit ot
- Cam

Wabeci timo lembe ma konyowa ku par pi kite ma tio ku cal pa ng'om i lem ponji ubecibino nikethe i lembe apora mi timo mi mer. Ikinde ma wabedaru, wek wawinj uda ma ndha pa Kanisa ku piny magitimo.

Kanisa ma ni ng'et ngudu 14 ne ubedo ma nyanok ma juwenjo. I oro 40 mukadhu piny ma ulokre ubedo pe, ukethu gicopo ngo nineno pirango ma piny moko ma bilokre bibedo upe kawoni. Calu ma gigoyo cal pa ng'om migi, gitime ku ng'oc. Nyo ecibedo ber mi royo piny ma gitimo- macalu trakita, nyo ke nineno bang' gavumente macopo timo macalu giero kitanda iwi pii? Nicakre ma gavumente unyayo ragedo ikum Kanisa, geno gen unen nyanok pi piny magicopo timo ka Kanisa upenjo. En ke re, ku lem cuku cwiny pa Japonji migi mi Ta Ca Ta, Kanisa ugam umedo ku lem lek ma lalire ungo; ikum cal mi dongo migi.

Gi ng'abu cal pa ng'ombe ikor od Kanisa. Girwo nia kubang' ceng yenga Mungu bikelo aloka loka ni lwak migi. Wang' acel kubang' dwi gicokri nitieko cal pa ng'om migi nwang'u gikwayu Mungu unyuth igi gin macen ma gicopo nitimo. Amora migi pi giero od kwan ujik kinde ma re Mungu uyero igi, kawoni ungo. Ng'ati moko unyuthu igi nia gitie trakita iwi cal pa ng'om, ukethu giberwo pi trakita. Calu gibedu karwo Mungu unyuthu igi odayo ma cidho I podho, ma unyuthu pi trakita ma copo tundo kuca ungo. Ukethu Kanisa uyabu odayo ne. I oro maeca, dhanu mi kiaro kubang'gi kubang'gi ukayu cam madit muloyo nikum—ku odayo malac umio igi kare mitiyo kude ku piki piki migi manwang'u gitwiyu alor lor ikum gi nikelo kude cam ma gikayo. Dhanu mi kiaro ne zo ubedu ku foyofoc pir aga ma uromo pi ng'iewo trakita ni Kanisa ma uai kud I fur mucego cam madit!

Ku par pir anyim mi wang'gi pi piny ma gibitimo, gimedri ku rombo, rwo manwang'u gikethu wang'gi ikum cal pa ng'om migi. Ing'ey daru tic makoya ma gileko pigi-pii, od soroni, yiko ot. Gitingu tic makoya ma gicopo timu, ma umedo giero kitanda iwi pii, ento re nwang'u poti od kwan upe. Ukethu, rek Gavumente ubin ugiero ka kwan maleng'. Ku wang' ic gigiere ikare ne madhe ma ginyuthu kud iwi cal pa ng'om migi! Ing'ey oro 5 ku tic ceke matek ma gitimo ku med ma Mungu medo, gidaru tic mi piny ma ginen iwi cal pa ng'om kubang'e kubang'e. Ukethu giyikiri nitundu cil ibang' lwak ma gi judhugola migi nikonyo gi de.

Coku Dhu Lembe Ku Kethe i tic

Kokoru ecopo bedo tek ni yio nia wabineno aloka loka ma idaru goyo i cal pa ng'om mu. Ento wang'eyo nia Mungu utie ku tego man ebeyenyo emiy iwa mugisa, kan wawore!

Macalu Kanisa ma juyero pire ku malu no, wayenyo wagwok cal pa ng'om mu no- bed I rwo kubang' yenga manwang'u i ngabe ikor ot man kara Mungu ukony ku kelo aloka loka ni lwak mu. Penj Mungu unyuth iwu ang'o mabilubo ma wubicopo ni timo. Mungu copo wang'u iwu ku kite ma ebitelo ie wiwu. Poy, nia yo pare gileng masagu mwa.

Mapodi icidhu ungo waketing'u dakika moko ma nyanok pi rwo iwi cal pa ng'om mwa, ku penjo Mungu pi rieko ku kite mi kelo aloka loka ma wayenyo wanen. Kud i lem ponji ma bilubo wabibedo ku lembapora pi kite mi caku kelo aloka loka i lwak mwa.

Lem Ponji Mir 8: Medri Ku Cidhu Iwang'e

Par Madit

Caku ku porolemba pi nikelo aloka loka ni lwak migi.

Jamb Tic

1. Kit juru udi 3, kud I lem ponji ma ukadhu
2. Cal magoya pa ng'om kud I lem ponji ma ukadhu
3. Kadi ma jugoro iwie ungo
4. Kalamu mi kiewo wang' piny, kalamu mi vinu, nyo ke kalamu mi yen

Nyuth Mi Lembe

Kud I lem ponji mukadhu waneno i yeny pa lwak mapol. Nikelo aloka loka ni lwak mwa i medri mi cidhu iwang', utie wok ku lembe pi yeny makani ma ju bicaku kude.

Mio Kare Pi Caku Tic Makoya

TIMU PA UNGU MALAC NYO KE MANYANOK

Jakony Mi Nyuthu Lembe:

1. Nen kwond juru udi 3 mukadhu—mulony, ma jucan. Par pi aloka loka ma iyenyo nwang'u etimre i juruudi. Kiew gi kubang'e kubang'e.
2. Nen pa ng'om pa lwak mukadhu, man kiew iwi kadi aloka loka munwang're kakeca.
3. Keth kadi ceke karacelo. Penj od kwan, unen gi, man nen ka nyo giketho gen nineno mapodi jukperu ungo
4. Yek kad ceke kud i 3 ma jucoko: ma pire tek musagu, ma pire tek, ma pire tek ungo akeca
  - Keth lanyuth 3 pi kad ma pigi tek musagu.
  - Keth lanyuth 2 pi kad ma pigi tek
  - Keth lanyuth 1 pi kad ma pi gi tek ungo akeca
5. Keth kad ne gi kendo karacel, man penj od kwan ulond gi ku kite ma nenedi ma yiko lembe matek nidoko yot. Yot ni dhanu ma kumeno-kumeno man ma tek dit niyiko
  - Keth lanyuth 3, iwi kad ma eyot ni yiko.
  - Keth lanyuth 2, iwi kad ma mi kumeno kumeno.
  - Keth lanyuth 1, iwi kad matek ni yiko.
6. Nwang' kad ma utie ku lanyuth 6 (nyo ke lanyuth 5 ka kad ma utie ku lanyuth 6). Maeni gitie aloka loka ma pire tek dit ku ma mayot musagu ma gibi nwang'u.
7. Foy kud i kad maegi, lond 1, kunu ke 2 ma iyenyo icak kude.

Wodho Par Pi Timu Mi Mer

Calu kawoni wa daru ni londo piny makwong'a mabilubo ma wayenyo wanen ma bibedo wodho par pi Timo Mi Mer!

Jakony mi Nyuthu Lembe: *Tel wi ungu mi kethu porolemba ma bilubo yo mi medri ku porulemba iwi Timu Mi Mer kud I kare majucoko mir 1. Umaku dong' wanwang' gibedu ku purulemba mi timu tim kud I kajik mi lem ponji, ku sawa ma ukethre pi time.*

Yo Mi Porolemba Mi Timu Mi Mer

1. Rwo – Rwo ni Mungu umiy iwu wodhu man gwoko par ku lembe p'ungu.
2. Lond Timu Tim – Dong' wadaru ng'iyu ang'o ma wabi yenyo wacak kude. Nyo Mungu mio iwu par mawo par mawok pi kit yeny ma nenedi ma wuberwo pire? *(Miy kare mi lawu ku nyamu I lembe. Wuyi karacelo iwi ang'o ma Mungu ubetelo ku wi ungu ni timo).*
3. Yik porulemba – Nyam I penji maegi mulubo. Keth ng'ati moko ukiew gam ne gi kara kudi wiwu uwil.
  - Wubecitimo ang'o?
  - Kit piny ang'o ma wayenyo jucwaki? Wubinwang'u piny ne kakani? Ng'a mabinwang'ugi?
  - Wubeci konyo ng'a?
  - I konyo ng'a ma ubecikonyo? Ng'a mabilwong'o juceke?
4. Rwo – Wupenj Mungu ukony wu nidaru tic mikonyo ne man unyang' i adwogi ne wurwo nia nying' Mungu unwang' dwong'.

Kalu kinde mir 5 utie pi timu tim ma idaro poro pire. Wabikalulu kind mir 6 I kare mubebino - Miy adwogi cen

Coku dhu Lembe

Wadaru ni daru koko dhu lembe Mir Aloka Loka Mucungu Iwi Lemandha mir 3! Nyo waponjo ning'eyo lemandha ma pigi tek iwa? Poy nia calu ibecidho etie ungo niwinju awinja pi lemandha ma kelo aloka loka kende, ento niwore, macalu Mungu unyuthu iwa lemandha ku piny ma Timu Mer Timu i lwak mu, umaku dong' wacidhu woko man wami woro! Aneno anyim ikare mubebino nibedo kudu man ni winjo ang'o ma Mungu udaru ka timu kinde ma ibeketho lem ponji maeni gi I tic!